

26. Скаун О.Ф. Теорія держави і права (енциклопедичний курс): підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Еспада, 2009. 752 с.
27. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навч. посібник. Київ: Атіка, 2007. 624 с.
28. Теория государства и права: учебник / Н.И. Матузов, А.В. Малько. Москва: Юрист, 2004. С. 470–473.
29. Хропанюк В.Н. Теория государства и права: учеб. пособ. для высш. учеб. завед. / под ред. В.Г. Стрекозова. Москва, 1995. 377 с.
30. Черноус А.Г. Поняття та структура механізму адміністративно-правового регулювання національної інформаційної інфраструктури України. *Прикарпатський юридичний вісник*. Вип. 1(22). 2018. С. 167–171. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1_2018/40.pdf
31. Шестопалова Л.М. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2006. 197 с.
32. Шкуропацький О.І. Поняття та складові механізму адміністративно-правового регулювання соціального захисту військовослужбовців офіцерського складу Збройних Сил України. *Правові засади діяльності правоохоронних органів: зб. наук. доп. та повідомл. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (20 груд. 2014 р.)*. Харків, 2014. С. 185–188. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/9700/9221>

Надійшла до редакції 17.02.2019

SUMMARY

Rozgon O.G. Elements of the mechanism of administrative and legal regulation of small privatization in Ukraine. The scientific approaches to the definition of elements of the mechanism of administrative-legal regulation are highlighted. The main two concepts of the structure of the mechanism of administrative-legal regulation are revealed: without division of its components into groups and with the selection of obligatory and additional elements. Taking into account the peculiarities of small privatization, the elements of the mechanism of its administrative-legal regulation are determined. Thus, the main elements of the mechanism of administrative and legal regulation of small privatization are proposed to include administrative and legal norms, legal facts, privatization bodies, intermediary entities between them and buyers who have state-owned powers of the subjects of administrative and legal regulation and bodies, which controls and supervises the process of small privatization; Administrative-legal relations that arise, are implemented and terminated when applying the norms of administrative law; acts of law enforcement; procedures and legal means of realization of administrative-legal norms; legal sanctions against violators of the law.

Additional elements of the mechanism of administrative and legal regulation of small privatization are defined: principles of administrative-legal regulation; legal consciousness and legal culture; acts of interpretation of the law; acts of law enforcement; protective law enforcement acts. Proposed directions of normative fixing of elements of the mechanism of administrative and legal regulation of small privatization in the Law of Ukraine "On Privatization of State and Communal Property".

The analysis of elements of the mechanism of administrative-legal regulation will be carried out in the following scientific works.

Keywords: *small privatization, administrative-legal relations, elements, mechanism of administrative-legal regulation, administrative-legal norms, acts of realization of the norms of law.*

УДК 342.56

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3376-1781>

Хайдарова І.О. ©

викладач

(ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»)

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-1-94-101

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСІБ, ЩО ЗАЙМАЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ У ВИЩОМУ АНТИКОРУПЦІЙНОМУ СУДІ

Висвітлено наукові підходи до визначення правового статусу адміністративних посад Вищого антикорупційного суду. Проаналізовано норми Законів України «Про судоустрій та статус суддів» і «Про Вищий антикорупційний суд», що визначають правовий статус голови суду, керівника апарату суду та їх заступників. Доведено, що адміністративними посадами у Вищому антикорупційному суді є Голова Вищого антикорупційного суду, його заступник, керівник апарату Вищого антикорупційного суду, його заступник, керівник апарату Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду та його заступник. Доведено, що адміністративні посади у Вищому антикорупційному суді – це визначені законом та штатним розкладом структурні елементи Вищого антикорупційного суду як державного органу, яким відповідає юридично встановлений комплекс адміністративних прав та обов'язків (адміністративних повноважень) щодо організаційного керів-

© Хайдарова І.О., 2019

ництва у Вищому антикорупційному суді з метою забезпечення здійснення ефективного антикорупційного правосуддя. Сформульовано пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», що конкретизуватимуть правовий статус голови суду, керівника апарату суду та їх заступників як осіб, що займають адміністративні посади.

Ключові слова: адміністративна посада, адміністративні повноваження, апарат суду, голова суду, адміністративно-правове регулювання, правовий статус.

Постановка проблеми. У проекті Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки» зазначено, що населення та представники підприємницької сфери однією з найбільш корумпованих сфер вважають правосуддя. Для вирішення цієї проблеми Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) рекомендувала створити спеціалізований антикорупційний суд та реалізувати реформу державної служби [21]. Вищий антикорупційний суд (ВАС) тільки формується в Україні. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» визначив загальні засади його функціонування, проте питання адміністрування та організації діяльності ВАС врегульовані фрагментарно. Як зазначає Р. Кирилюк, завдання організаційного забезпечення діяльності судів є загальнодержавним і його вирішення є складовою державної політики у сфері судоустрою [15, с. 42–48]. На наш погляд, саме на етапі формування ВАС питання правового врегулювання організаційного забезпечення його роботи набувають значної актуальності. Оскільки, як наголошує С.В. Глущенко, належне забезпечення діяльності кожного суду впливає на ефективність його функціонування як державного (судового) органу та якість здійснення ним правосуддя [6].

Особливо важливим є ефективне адміністрування та якісна організація діяльності ВАС в Україні, оскільки на нього покладено також обов'язок реалізації такого вектора безпеки держави як забезпечення чесного і неупередженого правосуддя та невідкладне проведення очищення влади на усіх рівнях за рахунок забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції [27], а також підвищення рівня ефективності роботи судових органів у боротьбі з організованою злочинністю та випадками корупції [26]. Водночас чинне законодавство відповідно до Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки повинно передбачати внутрішні механізми підвищення відповідальності і протидії корупції в судовій системі, ефективну систему заходів щодо судді, який підозрюється в корупційних діях [26]. На наш погляд, високий рівень корупційних ризиків у сфері функціонування ВАС створює передумови для приділення науковою спільнотою уваги питанням визначення правового статусу осіб, що займають адміністративні посади у ВАС, а також регулювання діяльності працівників підрозділів, що забезпечують його роботу.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми правового статусу осіб, що обіймають адміністративні посади у судах, досліджувались у наукових працях таких вчених: Ю.П. Битяк, С.В. Глущенко, О.Ю. Дудченко, Я.С. Золотарьова, Р.І. Кирилюк, А.М. Макаровець, Л.М. Москвич та інших. Разом з тим питання правового статусу осіб, що обіймають адміністративні посади у ВАС, науковцями не розглядались.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу законодавства, юридичної літератури та різних точок зору вчених у галузі права визначити особливості правового статусу осіб, що займають адміністративні посади у ВАС, а також визначити перспективи удосконалення нормативно-правового регулювання їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. Особливу роль при врегулюванні відносин суддів та у судах відіграють особи, що займають адміністративні посади, оскільки саме вони забезпечують ефективне та стабільне управління цими органами. І як наголошує І.В. Міхеєва, оптимальна система управління судом, здійснення якісного організаційно-правового та ресурсного забезпечення діяльності його суддів, раціональне використання кадрових, інформаційних, фінансово-господарських та інших ресурсів є найважливішими факторами, що впливають на ефективність здійснення правосуддя [17, с. 426].

Суд, зазначає О.Ю. Дудченко, як і будь-який орган державної влади, складається з певних «цеглинок», якими виступають посади державного органу [10, с. 22]. Посада, – наголошує Ю.П. Битяк, – це елемент державного органу, його складова частина, наділена групою повноважень, а вже реалізація цих повноважень є професійною діяльністю осіб [1, с. 271].

Чинне законодавство не містить поняття «адміністративна посада», крім лише як в Законі України «Про судоустрій і статус суддів». Ч. 1 ст. 20 Закону України «Про су-

доустрій і статус суддів» визначає, що адміністративними посадами в суді є посади голови суду та заступника (заступників) голови суду, не деталізуючи їх правовий статус [28]. Водночас, Закон України «Про судоустрій і статус суддів» містить деякі норми, що деталізують окремі особливості правового статусу осіб, що займають адміністративні посади в судах: п. 7 ст. 45, п. 2 ч. 1 ст. 105, п. 4 ч. 4 ст. 126, п. 4 ч. 5 ст. 128, ч. 6 ст. 131, ч. 4 ст. 133. Цими нормами, наприклад визначається, що суддя Верховного Суду, обраний до Великої Палати, не може бути обраний на будь-які адміністративні посади, окрім посади Секретаря Великої Палати Верховного Суду; що підготовку суддів, обраних на адміністративні посади в судах, здійснює Національна школа суддів України; що обрання суддів на адміністративні посади в судах є завданням суддівського самоврядування; що збори суддів мають повноваження заслуховувати звіти суддів, які обіймають адміністративні посади в цьому суді, та керівника апарату суду; що судді, які займають адміністративні посади в судах, не можуть бути обрані делегатами на з'їзд суддів України, а також не можуть бути обраними до Ради суддів України [28].

Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» замість терміна «адміністративні посади» використовує термін «адміністративні повноваження». Так, ч. 1 ст. 6 цього закону визначає, що голова ВАС здійснює адміністративні повноваження, передбачені Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та цим Законом, а ч. 2 цієї статті – що Голова ВАС має одного заступника, який здійснює адміністративні повноваження, визначені Головою ВАС [22]. Наведені норми не розкривають зміст поняття «адміністративна посада» та «адміністративні повноваження», проте використовують ці терміни.

Не містять ці визначення інші вітчизняні нормативно-правові акти. Як зазначено у Концепції формування та розвитку вищого корпусу державної служби [29], це є однією із проблем, що обумовлює відсутність професійного вищого корпусу державної служби, та яка потребує вирішення. Чіткого розмежування політичних та адміністративних посад, повноважень і відповідальності осіб, які їх займають, на підставі відмінностей характеру повноважень і відповідальності осіб на таких посадах, порядку призначення на ці посади та звільнення з них, забезпечивши при цьому виконання вимог Конституції України, за якими органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, вимагає і Концепція розвитку законодавства про державну службу в Україні [24]. На необхідності відокремлення адміністративних посад від політичних та патронатних на підставі класифікації державних органів, наголошено і у Концепції адміністративної реформи в Україні [23].

Концепцією адміністративної реформи в Україні адміністративні і патронатні посади в державних органах було запропоновано віднести до державної служби. Працівники на цих посадах є державними службовцями і беруть участь у здійсненні завдань та функцій державної влади, займаються державною управлінською діяльністю (керують, організують, виконують) в органах трьох гілок влади. Ці працівники мають державно-владні повноваження, несуть відповідальність за посадою, отримують від держави винагороду за свою працю [23]. З урахуванням зазначеного можна зробити висновок, що адміністративна посада у суді характеризується наступними ознаками: це посада державного службовця; при її обійманні особа здійснює завдання та функції державної влади; основним змістом діяльності на цій посаді є державна управлінська діяльність, а саме керівництво, організація та виконання завдань суду; ці працівники мають державно-владні повноваження; вони несуть відповідальність за посадою; ці посадовці отримують від держави винагороду за свою працю.

У науковій літературі також немає чіткого визначення адміністративної посади та адміністративних повноважень. Згідно довідникової літератури термін «адміністративний» в означає властивий адміністраторові, організаторський [4, с. 12], «адміністратор» – керівник установи, організації, підприємства і т. ін. [4, с. 12]. Таким чином адміністративні повноваження пов'язані із комплексом прав та обов'язків притаманних тільки керівникові.

В контексті концепції публічної служби адміністративні посади розглядаються як службові посади. Так, наприклад, В.П. Тимошук, А.М. Школик, вважають, що адміністративні, службові чи чиновницькі посади в рамках концепції публічної служби є однопорядковими і виступають посадами публічної служби [31, с. 33]. Ю.В. Война вважає, що адміністративні посади займають керівники центральних органів виконавчої влади (крім міністрів), голови місцевих державних адміністрацій та начальники територіальних орга-

нів виконавчої влади, які мають статус державних службовців [5]. Ю.П. Битяк вважає, що адміністративні посади – це посади (професійна діяльність осіб) в органах виконавчої влади щодо практичного виконання їх функцій і завдань, які отримують заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету України, тобто державні службовці, що обіймають адміністративні посади, наділені державно-владними повноваженнями для здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій [1, с. 133].

На думку Я.С. Золотарьової, адміністративна посада у судовій системі України – це визначений законом та штатним розкладом структурний елемент суду (як державного органу), якому відповідає юридично встановлений комплекс прав та обов'язків (повноважень) щодо організаційного керівництва в суді з метою забезпечення здійснення ефективного правосуддя [13, с. 48]. Таким чином, цей науковець стверджує, що зміст організаційних відносин у суді відображають функції, які притаманні адміністративним посадам, а саме – певні організаційні дії, конкретні напрямки адміністративного впливу суб'єкта адміністрування на об'єкт адміністрування, в яких і за допомогою яких розкривається загальний зміст організаційної діяльності в суді [13, с. 48]. В.Д. Бринцев наголошує, що організаційне керівництво з боку голови суду має забезпечувати всебічне сприяння досягнення мети правосуддя та завдань, покладених на суд, з урахуванням суворого дотримання принципу незалежності суддів під час здійснення правосуддя [3, с. 63; 2].

На думку О.А. Клашнікової, всі повноваження, якими наділяється суддя у зв'язку із зайняттям адміністративної посади є адміністративними [14]. О.Ю. Дудченко зазначає, що Головну (керівну) роль щодо управління судом на сучасному етапі розвитку судової системи покладено на голову суду та його заступника [9]. І.В. Дем'яненко визначає дві основні групи повноважень голови суду : його повноваження як судді та спеціальні повноваження обумовлені його перебуванням на адміністративній посаді [7, с. 269]. Проте, Закон України «Про судоустрій та статус суддів», і тим більше Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» не розмежовує та окремо не конкретизує суддівські та адміністративні повноваження голови суду. Проаналізувавши зміст Закону України «Про судоустрій та статус суддів» вважаємо, що ст. 20 визначає базові характеристики правового статусу адміністративних посад голови суду та його заступника, врегульовуючи питання їх обрання, звільнення, наслідків, обмежень тощо. Ці засади поширюються і на посади Голови ВАС та його заступника. Водночас стаття 34 «Голова вищого спеціалізованого суду» Закону України «Про судоустрій та статус суддів» наділяє Голову ВАС такими адміністративними повноваженнями як: представляти ВАС як орган державної влади у зносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, а також із судовими органами інших держав та міжнародними організаціями; визначати адміністративні повноваження заступників голови вищого спеціалізованого суду; контролювати ефективність діяльності апарату суду, погоджувати призначення на посади керівника апарату суду, заступника керівника апарату суду, вносити подання про застосування до керівника апарату суду, його заступника заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства; видавати на підставі акта про призначення судді на посаду, переведення судді, звільнення судді з посади, а також у зв'язку з припиненням повноважень судді відповідний наказ; повідомляти Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та Державну судову адміністрацію України, а також через веб-портал судової влади про вакантні посади суддів у суді у триденний строк з дня їх утворення; забезпечувати виконання рішень зборів суддів вищого спеціалізованого суду; організовувати ведення та аналіз судової статистики, вивчення та узагальнення судової практики, інформаційно-аналітичне забезпечення суддів з метою підвищення якості судочинства; сприяти виконанню вимог щодо підтримання кваліфікації суддів вищого спеціалізованого суду та підвищення їхнього професійного рівня; видавати накази і розпорядження. Відповідно до ст. 35 «Заступник голови вищого спеціалізованого суду» Заступник голови вищого спеціалізованого суду здійснює адміністративні повноваження, визначені головою суду [28].

Голова апеляційної палати ВАС, який обирається з числа суддів цієї палати строком на три роки і очолює її, відповідно до ч. 7 ст. 31 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» здійснює такі адміністративні повноваження як: організовує роботу відповідної палати; контролює здійснення аналізу та узагальнення судової практики у справах, віднесених до компетенції палати; інформує збори суддів ВАС про діяльність судової палати; сприяє виконанню вимог щодо підтримання кваліфікації суддів палати, підвищення їхнього професійного рівня; контролює ефективність діяльності самостійно-

го структурного підрозділу, що здійснює організаційне забезпечення роботи апеляційної палати, вносить пропозиції про призначення на посаду керівника цього підрозділу та погоджує його звільнення з посади, вносить подання про заохочення або накладення на нього дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства, погоджує проект положення про такий структурний підрозділ та зміни до цього положення; погоджує проект кошторису ВАС в частині фінансування діяльності апеляційної палати, а також погоджує використання бюджетних коштів, передбачених на утримання апеляційної палати; повідомляє Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та Державну судову адміністрацію України, а також через веб-портал судової влади про вакантні посади суддів у суді у триденний строк з дня їх утворення. Закону України «Про судоустрій та статус суддів» не передбачено посади заступника Голови апеляційної палати ВАС, проте ч. 8 ст. 31 визначає можливість для розгляду справ в апеляційній інстанції виконувати обов'язки голови палати, у разі його відсутності, суддею палати, який має найбільший стаж роботи на посаді судді [28]. Спираючись на зазначені вище норми, вважаємо, що адміністративними посадами ВАС є посади представників суддівського корпусу: Голова ВАС та його заступник, Голова Апеляційної палати ВАС та старший суддя цієї палати, що по-суті є його тимчасовим заступником на час відсутності Голови Апеляційної палати ВАС.

Чинне законодавство чітко не поділяє повноваження адміністративних посад ВАС на суддівські та адміністративні, що створює певні проблеми при їх реалізації. Так, Дудченко О., зазначає, що на сьогодні існують дві протилежні позиції стосовно адміністративних повноважень. Деякі вчені-юристи вважають, що голова суду має керувати всіма напрямками діяльності суду, тож обмежувати його реальні управлінські повноваження не варто, оскільки це може призвести до проблем, пов'язаних з організацією судочинства, його якістю, дотриманням строків розгляду справ тощо. Інші дотримуються протилежної думки та вважають, що необхідно обмежити повноваження керівників судів представницькими функціями та контролем за організацією роботи суду. Це забезпечить неможливість зовнішнього впливу на суддю через втручання у здійснення судочинства [9]. Ми підтримуємо концепцію підвищення рівня антикорупційного судочинства за рахунок зменшення управлінських та організаційних функцій адміністративних посад ВАС. Ця позиція, на наш погляд, відповідає міжнародним засадам судової досконалості. Відповідно до цього документу в досконалому суді застосовується ефективний розподіл праці між суддями та працівниками апарату суду, в результаті чого коло адміністративних задач, що їх вирішує суддя, є щонайменшим [18]. У контексті зазначеного є слушною позиція О.А. Клашнікової, що розмежування процесуальних та адміністративно-управлінських завдань між суддями (головою суду та його заступником) і керівником апарату сприятиме забезпеченню незалежності суддів [14].

У статті 16 «Організаційне забезпечення роботи Вищого антикорупційного суду» Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» зазначено, що організаційне забезпечення роботи ВАС України здійснюється апаратом ВАС України відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [22; 28]. Проте і цей закон не врегульовує усіх питань функціонування апарату суду, незважаючи на його ключову роль у забезпеченні роботи суду. Як зазначає А.М. Макаровець, у процесі забезпечення фактичного здійснення правосуддя значимість діяльності апарату суду, безумовно, є очевидною, оскільки саме від своєчасної, оптимальної та якісної роботи працівників апарату суду залежить, у тому числі, й рівень ефективності праці суддів і судочинства в цілому. Проте, незважаючи на важливу роль апарату суду в повсякденній діяльності суддів і судів, адміністративно-правовий статус працівників апарату суду, його керівника та особливості їх діяльності й наразі законодавчо не врегульовані належним чином [16, с. 50].

Недостатньо у ст. 16 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», на наш погляд, врегульовано статус апарату ВАС та його керівника. У цій статті лише зазначено, що Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду контролює ефективність діяльності самостійного структурного підрозділу, який здійснює організаційне забезпечення роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, вносить пропозиції про призначення на посаду керівника цього підрозділу та погоджує його звільнення з посади, вносить подання про заохочення або накладення на нього дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства, погоджує проект положення про такий структурний підрозділ та зміни до цього положення [22]. Водночас цей закон не визначає ключові права, обов'язки та гарантії діяльності керівника апарату ВАС. З урахуванням зазначеного можна зробити висновок, що адміністративні посади, або посади, якими

передбачено адміністративні повноваження у ВАС, займають лише судді. Однак, наголосують О.Ю. Дудченко та Я.С. Золотарьова, до судової адміністрації також можна віднести й інших державних службовців з юридично встановленим комплексом прав та обов'язків щодо організаційного керівництва судом [13, с. 48]. Дудченко О.Ю. вважає, що функції, які не є суддівськими за своєю природою і не обов'язково мають виконуватися суддями, в максимально можливій мірі мають передаватися іншим працівникам суду. Інші вчені підтримують цю позицію та вважають, що це дозволить голові суду замість того, щоб витратити більшість свого часу на вирішення адміністративних та управлінських питань, делегує основну частину відповідних адміністративних функцій керівнику апарату суду, який фактично стає партнером голови суду [20, с. 75], а останній, у свою чергу, отримує можливість повністю зосередитись на виконанні його безпосередніх функцій, яким він навчений і задля яких він призначений, а саме: безпосереднього здійснення правосуддя, реалізації функції контролю і надання належної методичної допомоги суддям суду за суворого дотримання принципу незалежності та ін. [12, с. 255].

Я.С. Золотарьова зазначає, що посаді керівника апарату суду притаманні усі ознаки адміністративної посади, проте, незважаючи на розширення повноважень керівника апарату суду, він на сьогодні ще не користується безумовним авторитетом серед працівників апарату суду і, тим більше, не є такою особою для суддів. Тому законодавче закріплення посади керівника апарату суду на рівні адміністративних посад не тільки конкретизує місце керівника апарату у структурі судового органу, а й надасть йому певного статусу та авторитету, що є вкрай необхідним при становленні нового і необхідного елемента адміністрування в суді [13, с. 50]. Ми підтримуємо пропозицію цього науковця щодо законодавчого закріплення правового статусу голови суду, його заступника, керівника апарату суду та його заступника як осіб, що обіймають адміністративні посади, у тому числі й у ВАС.

При визначенні правового статусу керівника апарату ВАС необхідно враховувати норми Закону України «Про судоустрій та статус суддів», що розрізнено визначають окремі його характеристики: п. 3 ч. 1 ст. 24, п. 3 ч. 1 ст. 29, п. 3 ч. 1 ст. 34, п. 4 ч. 2 ст. 39, п. 3, ч. 6 ст. 42; п. 4 ч. 2 ст. 65; п. 5 ч. 1 ст. 105; абз. 2 ч. 4 ст. 128; п. 1 та п. 4 ч. 5 ст. 128; ч. 5 ст. 147; ч. 1 ст. 150; п.п. 4, 5 ч. 1 ст. 152; п.п. 5, 6, 7 ч. 4 ст. 153; ст. 155 та інші. [28]. Правовий статус керівника апарату ВАС визначається виходячи із норм Типового положення про апарат суду, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. № 140/0/15-19 [25]. Наведені положення Закону України «Про судоустрій та статус суддів», що визначають правовий статус керівника апарату суду та Типового положення про апарат суду повинні стати основою Тимчасового положення про апарат ВАС, на основі якого буде прийнято Положення про апарат ВАС, який повинен бути розроблений керівником апарату ВАС та затверджений зборами суддів ВАС. До розробки та прийняття цього остаточного документу, у ВАС, як у новоствореному суді до перших зборів суддів буде діяти Тимчасове положення про апарат новоутвореного суду, що затверджується тимчасово виконуючим обов'язки керівника апарату цього суду [25].

На завершальному етапі утворення ВАС Наказом Державної судової адміністрації України від 19 лютого 2019 року № 56/к було призначено тимчасово виконуючого обов'язки керівника апарату ВАС [8; 30]. У ч. 5 ст. 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначені повноваження тимчасово виконуючого обов'язки керівника апарату суду, основне призначення якого забезпечення необхідних дій для належного початку роботи ВАС.

З аналізу тексту Закону України «Про вищий антикорупційний суд» можна зробити висновок, що правовий статус осіб, що обіймають адміністративні посади у ВАС, достатньо не врегульований, містить бланкетні норми, не відображає особливості діяльності цього суду, а тому потребує доопрацювання.

Висновок. З урахуванням зазначеного вважаємо, що адміністративними посадами у ВАС є Голова Вищого антикорупційного суду, його заступник, керівник апарату Вищого антикорупційного суду, його заступник, керівник апарату Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду та старший суддя цієї палати, що на час відсутності Голови Апеляційної палати ВАС виконує його обов'язки.

Адміністративні посади у ВАС, на наш погляд, – це визначені законом та штатним розкладом структурні елементи ВАС як державного органу, яким відповідає юридично встановлений комплекс адміністративних прав та обов'язків (адміністративних повноважень) щодо організаційного керівництва у ВАС з метою забезпечення здійснен-

ня ефективного антикорупційного правосуддя.

Для уточнення правового статусу осіб, що займають адміністративні посади (наділених адміністративними повноваженнями), на наш погляд, необхідно внести такі зміни до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»: 1) доповнити ст. 6 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» ч. 5 такого змісту: «5. Голова Вищого антикорупційного суду, його заступник, керівник апарату Вищого антикорупційного суду, його заступник, керівник апарату Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду обіймають адміністративні посади у суді.»; 2) доповнити ст. 16 ч. 4, 5, 6 такого змісту: «4. Апарат Вищого антикорупційного суду очолює керівник апарату, а за його відсутності – його заступник. 5. Правовий статус апарату Вищого антикорупційного суду регулюється окремим положенням, що затверджується головою Вищого антикорупційного суду. 6. Працівники підрозділів, які здійснюють організаційне забезпечення роботи Вищого антикорупційного суду, призначаються на посади за конкурсом, проходять планові та позапланові перевірки на добросовісність, мають додаткові гарантії забезпечення їх особистої безпеки та особистої безпеки членів їхніх сімей, збереження їхнього майна».

У зв'язку із прийняттям суддями ВАС присяги, призначенням тимчасово виконуючого обов'язки керівника апарату ВАС та погодженням Вищою радою правосуддя України Типового положення про апарат суду, вважаємо за необхідне в найкоротші терміни розробити та затвердити Тимчасове положення про апарат ВАС, Типову структуру апарату ВАС, положення про структурні підрозділи апарату ВАС, посадові інструкції працівників апарату ВАС, Правила внутрішнього службового розпорядку ВАС, Правил внутрішнього трудового розпорядку ВАС.

Потребує подальшого ґрунтовного дослідження практика реалізації адміністративних повноважень Голови ВАС, його заступника, Голови Апеляційної палати ВАС, керівника апарату ВАС та його заступника з метою виявлення недоліків правового регулювання судового адміністрування та визначення напрямів удосконалення антикорупційного законодавства.

Бібліографічні посилання

1. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с
2. Бринцев В. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" 2010 року № 2453-IV: перспективи усунення недоліків у роботі судів та нові проблеми. Вісник Національної академії прокуратури України. 2010. № 4. С. 99-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaru_2010_4_20 - С. 102
3. Бринцев В.Д. Стандарти правової держави: втілення в національну модель організаційного забезпечення судової влади: монографія / В.Д. Бринцев. – Харків: Право, 2010. – 464 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) /Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
5. Война Ю.В. Політичні та адміністративні посади в органах виконавчої влади. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/2/05.pdf>
6. Глушенко С.В. Проблемні питання організаційного забезпечення Вищого спеціалізованого суду // Адміністративне право і процес: науково-практичний журнал. URL: <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-7-2014/item/253-problemni-pytannya-orhanizatsiynoho-zabezpechennya-vyshchoho-spetsializovanoho-sudu-hlushchenko-s-v>
7. Дем'яненко І. В. Повноваження голови місцевого суду у світлі реформування законодавства про судоустрій та статус суддів. // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Право. 2012. № 1000. Вип. № 11. С. 269–273.
8. ДСА України призначила тимчасового виконувача обов'язків керівника апарату Вищого антикорупційного суду. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/news/dsa-ukraini-priznacila-timcasovogo-vikonuvaca-obovazkiv-kerivnika-aparatu-visogo-antikorupciynogo-sudu>
9. Дудченко О. Щодо адміністративних повноважень голови суду. Публічне право. 2013. №2. С. 205-212 <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2013/pp110/Dudchenko.pdf>
10. Дудченко О.Ю. Правовий статус осіб, які займають адміністративні посади в суді: монографія. Харків: Право, 2015. 160 с.
11. Дудченко О.Ю. Правовий статус осіб, які займають адміністративні посади в судовій системі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Харків, 2014. 20 с.
12. Дудченко О.Ю. Адміністративні посади у судовій системі України // Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2012. № 25. С. 251–258. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_25_31
13. Золотарьова Я.С. Адміністративні посади та їх правовий статус у судовій системі України // Юридична наука. 2015. № 10. С. 46–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_10_8
14. Калашник О.А. Щодо повноважень голів місцевих загальних судів. Порівняльно-аналітичне право. 2041. №2. URL: http://www.pap.in.ua/2_2014/94.pdf
15. Кирилук Р.І. Про сутність категорії «організаційне забезпечення» щодо діяльності судів // Публічне право. 2012. № 2. URL: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/6/Kiriluk.pdf>

16. Макаровець А.М. Вдосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує діяльність апарату суду в Україні // Верховенство права. № 1. 2018. С. 50–56. URL: http://sdvr.info/wp-content/uploads/2018/03/verhovenstvo-prava-1-2018_50-56.pdf
17. Михеева И. В. Особенности администрирования и управления в российских судах (сравнительно-правовой аспект) // Пробелы в законодательстве и пути их преодоления: Сб. науч. статей по итогам междунар. науч.-практ. конф. 14–15 сентября 2007 г. Нижний Новгород : изд-во Нижегород. акад. МВД России, 2008. С. 426–433.
18. Міжнародні засади судової досконалості URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/International_framework_Court_Excellence_UKR.pdf
19. Москвич Л.М. Проблеми підвищення ефективності судової системи: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Харків, 2011. 485 с.
20. Пітер Г. Соломон мл. Судове адміністрування і якість правосуддя // Судова апеляція. 2009. № 3(16). С. 73–83.
21. Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки: Проект Закону України від 26.04.2018 № 8324. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6F800A.html
22. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 7 червня 2018 року № 2447-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 24. Ст. 212.
23. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22 липня 1998 року N 810/98. Офіційний вісник України від 11.06.1999. 1999 р. № 21. стор. 32. стаття 943. код акта 7616/1999.
24. Про Концепцію розвитку законодавства про державну службу в Україні : Указ Президента України від 20 лютого 2006 року N 140/2006 Урядовий кур'єр від 03.03.2006 — № 43.
25. Про погодження Типового положення про апарат суду: Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. № 140/0/15-19.
26. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки: Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 // Офіційний вісник України. 2015. № 41. Ст. 1267.
27. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 // Офіційний вісник України. 2015. № 4. Ст. 67.
28. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.
29. Про схвалення Концепції формування та розвитку вищого корпусу державної служби : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2010 р. N 2113-р. Офіційний вісник України від 29.11.2010 — 2010 р., № 89, стор. 25, стаття 3158, код акта 53531/2010
30. Про тимчасово виконуючого обов'язки керівника апарату Вищого антикорупційного суду: Наказ Державної судової адміністрації України від 19 лютого 2019 року № 56/к https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/media/N_56_k_19.pdf
31. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України/ За заг. ред. Тимощука В.П., Школика А.М. – К.:Конус Ю, 2007. – 735 с. – С. 33
32. Хайдарова І.О. Адміністративно-правове регулювання діяльності Вищого антикорупційного суду в Україні: поняття, зміст та межі // Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів. № 4. 2018. С. 15–19.

Надійшла до редакції 19.03.2019

SUMMARY

Khaydarova I.O. Legal status of persons acquiring administrative posts in the Highest anti-corruption court. The scientific approaches to determining the legal status of administrative positions of the Higher Anti-corruption Court are highlighted. The norms of the Laws of Ukraine "On the Judicial System and Status of Judges" and "On the Highest Anticorruption Court", which determine the legal status of the chairman of the court, the head of the court apparatus and their deputies, are analyzed. The article shows that administrative positions at the HAC are Head of the Supreme Anticorruption Court, his deputy, head of the apparatus of the Supreme Anticorruption Court, his deputy, head of the apparatus of the Appeals Chamber of the Supreme Anticorruption Court and his deputy.

It is proved that administrative positions in the Supreme Anticorruption Court are the structural elements of the Higher Anti-Corruption Court as a state body, defined by law and staff regulations, which is a legally established set of administrative rights and responsibilities (administrative powers) regarding organizational leadership in the Supreme Anticorruption Court in order to ensure the implementation effective anti-corruption justice. The proposals on amending the Law of Ukraine "On the Highest Anti-corruption Court" are formulated, specifying the legal status of the head of the court, the head of the court apparatus and their deputies as persons holding administrative positions.

A further thorough investigation will be required of the practice of implementing the administrative powers of the Chairman of the Supreme Anticorruption Court, his/her deputy, the Chairman of the Appeal Chamber of the Supreme Court, the staff-head of the Supreme Anticorruption Court and his deputy in order to identify the shortcomings of the legal regulation of judicial administration and identify areas for improving anti-corruption legislation.

Keywords: *administrative position, administrative powers, court apparatus, court chairman, administrative and legal regulation, legal status.*